

Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu Gönüllü Katılım İçin Erişim Fırsatları

Ana Sonuçlar

İçerik

1. Giriş	3
2. Gönüllü Katılım Raporu'nun temel açıklamaları	6
3. Raporun temel kavramları ve perspektifleri	10
4. Gönüllü katılımı sosyal eşitsizlik	13
5. Gönüllü katılım alanları ve sosyal bağlamları	17
6. Gönüllü katılımın başlangıcında ve devamındaki eşikler	20
6.1 Finansal ve maddi kaynaklar	21
6.2 Zaman ve zaman özerkliği	22
6.3 Ayrımcılık ve eşitsiz hitap	22
6.4 Söz hakkı	23
6.5 Siyasal kaynaklı şiddet ve medeni olmayan gönüllü katılım	24
6.6 Mekanlar	25
6.7 Temsilîyet	25
6.8 Dijitalleşme ve dijitalite	26
6.9 Gönüllü katılım için hukuken belirlenmiş şartlar	27
6.10 Bürokrasi	27
6.11 Maddî destek	28
6.12 Gayri resmi gönüllü katılımın görünmezliği	28
6.13 Eleştiri yapmada zorluklar	29
7. Temel eylem önerileri ve hedefler	30
Dördüncü Katılım Raporu'nun uzmanlar komitesi üyeleri	35

1.

Giriş

- >>> 1. Giriş
- >>> 2. Gönüllü Katılım Raporu'nun temel açıklamaları
- >>> 3. Raporun temel kavramları ve perspektifleri
- >>> 4. Gönüllü katılımı sosyal eşitsizlik
- >>> 5. Gönüllü katılım alanları ve sosyal bağlamlar
- >>> 6. Gönüllü katılımın başlangıcında ve devamındaki eşikler
- >>> 7. Temel eylem önerileri ve hedefler
- >>> Dördüncü Katılım Raporu'nun uzmanlar komitesi üyeleri

1. Giriş

Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu, Almanya’da gönüllü katılım fırsatlarını incelemektedir. Rapor, gelirdeki, eğitimdeki farklılıklar veya göçmen köken gibi sosyal eşitsizliklerin gönüllü katılımı etkilediğini göstermektedir. Mevcut eşitsizlikler, gönüllü katılımı sıklıkla daha da pekiştirilmektedir. Rapor, gönüllü katılıma erişimi zorlaştıracak engelleri “eşikler” olarak ortaya koymaktadır.

Gönüllü Katılım, toplumsal katılımın önemli bir biçimi olup, sosyal entegrasyon için büyük öneme sahiptir. Gönüllü katılımı insanlar, kamu yararına katkı sağladıklarını ve toplumu şekillendirmeye yardımcı olabileceklerini, güven, takdir ve özyeterlilik deneyimleri. Ayrıca kişisel deneyimler kazanabilir ve faydalı bağlantılar kurabilirler.

Toplumsal birliği ve demokrasi için insanların katılımı ve gönüllü katılımı çok önemlidir. Gönüllü katılımın kabul edilmesi ve yapılması, yaş, cinsiyet, cinsel yönelim ve kimlik, eğitim geçmişi, sosyoekonomik durum veya köken gibi faktörlerden bağımsız olarak, insanların bunu istedikleri takdirde bireysel olarak mümkün olmalıdır. Devletin görevi, gönüllü katılım için koşulları, herkesin uygun bir erişime sahip olabileceği ve katılabileceği şekilde düzenlemektir.

Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu, gönüllü katılımı önemli farklılıklar tespit etmektedir: Gelir, eğitim durumu, çalışma durumu, göçmen kökeni, yaş veya engellilik gibi özellikler buna etki etmektedir. Düşük gelire sahip, düşük eğitim seviyesine sahip ve göçmen deneyimi olan kişiler, gönüllü katılımı yeterince temsil edilmemektedir; yani gönüllü katılımı daha az yer almaktadırlar. Sadece bireysel tercihler, gönüllü katılımı bu farklılıkları açıklamak için yeterli değildir.

Bazı toplumsal grupların, diğerlerine kıyasla neden daha az gönüllü katılımı bulunduklarını anlamak, genel bir ilgi alanıdır. İşte burada bu konuya Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu odaklanmaktadır: Gönüllülük katılımına erişim yollarını ve fırsatlarını aydınlatmakta ve daha az ayrıcalıklı gruplar için erişimi zorlaştıran veya engelleyen engelleri incelemektedir. Raporda, bu engeller “eşikler” olarak adlandırılmaktadır çünkü genellikle görünmezdirler, ancak aşılması güçtür. Rapor, bu farklı eşikleri incelemekte ve nasıl işlediğini açıklamaktadır.¹

Almanya Federal Hükümeti, Alman Federal Meclisi’nin 19 Mart 2009 tarihli kararı (Drucksache 16/11774) uyarınca, her seçim döneminde Almanya’daki gönüllü katılım hakkında, bağımsız bir uzmanlar komitesi tarafından hazırlanmış bir rapor sunmalıdır. Bu rapor, sürdürülebilir bir gönüllülük politikası desteklemeyi ve eylem önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Her bir yeni

1 Mevcut “ana sonuçlar”da, Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu’ndan seçilen konular ve sonuçlar sunulmaktadır. Bu, raporu ve dolayısıyla komitenin görüşlerini tam olarak yansıtmaz, daha ziyade temel unsurları herkesin anlayabileceği şekilde özetler. Görünürlük ve okunabilirlik açısından kaynak göstergelerinden kaçınılmıştır; bu kaynaklar Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu’nda ayrıntılı olarak yer almaktadır.

odak noktasına dayalı olarak, gönüllü katılım raporu Almanya'daki gönüllü katılımın durumu ve gelişimi üzerine tartışmaları teşvik etmeyi ve Almanya Federal Hükümeti ile toplumdaki diğer gönüllülük aktörlerine eylem önerileri sunmayı amaçlamaktadır. Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu, "Gönüllü Katılımına Erişim Fırsatlarını" incelemektedir.

Rapor komitesi, gönüllü katılıma erişimi zorlaştıran veya engelleyen on üç "eşik" belirlemiştir. Rapor, uygun çerçeve koşulları ile gönüllü katılıma erişimin nasıl teşvik edilebileceği, daha kapsayıcı hale getirilebileceği ve sürdürülebilir bir şekilde güçlendirilebileceği konusunda öneriler ve somut eylem tavsiyeleri sunmaktadır. Bu süreçte, şu ana kadar gönüllü katılımı daha az yer alan veya yer alması zor olan nüfus grupları odak noktasıdır.

Gönüllü katılım raporu, üç sosyal bilimsel çalışmanın sonuçlarına dayanmaktadır: 2019 Almanya Gönüllü Katılım anketi'ne ait özel bir değerlendirme, Almanya Entegrasyon ve Göç Araştırmaları Merkezi'nin (DeZIM) Çevrimiçi Erişim Panelindeki ek sorular ve daha az ayrıcalıklı gönüllülerle yapılan grup tartışmalarına dayalı nitel bir çalışma. Ayrıca komite, Almanya'da gönüllü hizmete ve vatandaşlık katılımına yönelik yasal erişim engelleri konusunu incelemek için bir hukuki görüş² talep etmiştir.

Rapor, gelir, eğitim seviyesi ve göçmenlik kökeni gibi sosyal eşitsizliklerin gönüllü katılım fırsatlarını nasıl etkilediğini göstermektedir. Almanya Federal Hükümeti için Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu, gönüllü katılımı çeşitlilik, kapsayıcılık ve açık katılım fırsatları üzerine geniş bir tartışma başlatmak için bir başlangıç noktasıdır.

2 "Almanya'da Gönüllü Hizmet ve Vatandaşlık Katılımına Yönelik Hukuki Erişim Engelleri" başlıklı rapor, ücretsiz olarak <https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:0168-ssoar-94439-4> adresinden indirilebilir.

2.

Gönüllü Katılım Raporu'nun temel açıklamaları

- >>> 1. Giriş
- >>> 2. Gönüllü Katılım Raporu'nun temel açıklamaları
- >>> 3. Raporun temel kavramları ve perspektifleri
- >>> 4. Gönüllü katılımı sosyal eşitsizlik
- >>> 5. Gönüllü katılım alanları ve sosyal bağlamlar
- >>> 6. Gönüllü katılımın başlangıcında ve devamındaki eşikler
- >>> 7. Temel eylem önerileri ve hedefler
- >>> Dördüncü Katılım Raporu'nun uzmanlar komitesi üyeleri

2. Gönüllü Katılım Raporu'nun temel açıklamaları

- **Almanya'daki gönüllü katılımı farklar ve eşitsizlikler gözlemlenmektedir:** Düşük eğitime sahip olan, düşük geliri olan veya Alman vatandaşlığına sahip olmayan kişiler, yüksek eğitimi olan, yüksek gelire sahip ve Alman vatandaşlığına sahip kişilere kıyasla gönüllü olarak daha az katılmaktadır. Bu gönüllülük davranışındaki farklar, bireylerin kişisel tercihlerine dayandırılmaz. Çünkü şu ana kadar gönüllü olmayan birçok kişi, gönüllü bir hizmete katılmaya gerçekten isteklidir.
- **Rapor, gönüllü hizmete erişim fırsatlarını ve gönüllülük katılımını Almanya'da farklı sosyal gruplar arasında eşitsiz bir şekilde dağıtan on üç engel belirlemektedir.** Bu eşikler çoğu zaman bilinçli olarak oluşturulmaz, ancak yine de etkili olurlar. Bu engellerin her biri, tüm gönüllüler tarafından gerçekten bir bariyer ya da gönüllü hizmete erişim için bir engel olarak algılanmaz. Bazılarının etkileri gönüllü hizmete katılmayı engelleyen şekilde çok az görünür ya da tamamen görünmez. Diğer eşikler ise daha kolay farkedilir ve ortadan kaldırılabilir. Bazı eşikler ise tanımlanması zor ve ortadan kaldırılması güçtür.
- **Finansal kaynakların eksikliği, gönüllü katılımı temel bir engel teşkil etmektedir, çünkü gönüllü katılımın yapılması genellikle açık ve kapalı maliyetlerle bağlantılıdır.** Örneğin, toplu taşıma bileti almak veya araç kullanmak için ulaşım masrafları ya da bir restoranda toplantı yaparken içilecek bir fincan kahve ya da çay için sosyal masraflar çıkabilir. Komisyon, sivil toplum kuruluşlarını ve gönüllülük sektörünü bu konuda duyarlı hale getirmeyi amaçlamaktadır. Örneğin, kademeli üyelik modelleri ve yol masrafları gibi giderlerin karşılanması için bürokrasiye dayanmayan geri ödeme imkânları ve maddi sıkıntı çeken gönüllülerin damgalanmasını veya utandırılmasını engellemek amacıyla belirli iletişim noktaları önerilmektedir.
- **Kuruluşların ikili bir rolü vardır; gönüllü katılımı kolaylaştırır ve şekillendirirler ve aynı zamanda bir eşiktirler: katılım ve demokratik müzakere için alanlar açarlar.** Aynı zamanda - genellikle farkında olmadan - gönüllülükle ilgilenenler için, örneğin yapılarında veya kültürel uygulamalarında erişim ve katılım engelleri de oluşturabilirler.
- **Sivil toplum kuruluşları, katılımın önündeki eşiklerin kaldırılmasında merkezi aktörlerdir.** Kuruluşlar daha açık erişim fırsatları sağlayabilir ve sıklıkla “gizli” olan ayrımcılıkla mücadele etmek için çeşitliliği teşvik edici önlemler alabilirler. Rapor, kuruluşlardaki çeşitliliğin artmasını desteklemek için gönüllü katılımı kapsayıcı ve ayrımcılığa duyarlı kuruluş kültürleri oluşturmanın gerekliliğini vurgulamaktadır. Öğrenen kurumlar olarak kuruluşlar, erişimin önündeki eşikleri ve bariyerleri tanıyabilir ve kaldırabilir. Yapılarını gözden geçirerek sosyal eşitsizlikleri güçlendirmediklerinden emin olabilirler.

- **Rapor, sivil toplum kuruluşlarını fırsat eşitliği konusunda duyarlılığı artırmaya ve ayrımcılığı azaltacak önlemler almaya çağırıyor.** Kendi kurumsal kültürünü bu yönde daha fazla şekillendirmek, gönüllü katılımı açık erişim fırsatları sağlamak için büyük önem taşır. Öğrenen kurumlar olarak tüm kuruluşlar gönüllülüğün önündeki engellerin belirlenmesine ve kaldırılmasına yardımcı olabilir. Örneğin, tüzükte farklı sosyal grupların karar alma organlarında temsil edilmesi gerektiği düzenlenebilir. Dezavantajlı toplumsal grupların ayrımcılık korkusu olmadan dahil olabilecekleri bir ortama ihtiyaç vardır. Tüm sosyal gruplardan insanlar katılım konusunda eşit derecede teşvik edilmelidir.
- **“Yeni kuruluşlar”, gönüllü katılım için erişim fırsatlarının geliştirilmesine önemli bir katkı sağlayabilir.** Bu kuruluşlar, daha az ayrıcalıklı kişilerin endişe ve sorunlarının “yerleşik” kuruluşlarda taleplerine ve konularına yeterince destek bulamamaları ya da erişim engelleriyle karşılaşmaları nedeniyle ortaya çıkar. Yeni kuruluşlar, sivil toplum katılımının önemli merkezleri olarak kabul edilmeli ve yerleşik kuruluşlarla iş birliği yoluyla desteklenmelidir. Kuruluşların çeşitliliğini desteklemek ve sivil toplumda yenilenme süreçlerini teşvik etmek için finansmana erişim tüm kuruluşlar için karşılaştırılabilir bir şekilde sağlanmalıdır.
- **Rapor, farklı katılım biçimlerinin ve gayri resmi katılımın tanınması ve teşvik edilmesinin önemini vurgulamaktadır.** Gayri resmi gönüllülük genellikle düşük erişim eşiklerine sahiptir ve gönüllülükle ilgilenenler için daha kolay erişilebilir. Gayri resmi katılım halen daha az görünürdür ve dernekler, federasyonlar ve resmi kuruluşlarda gönüllülük yapmaktan daha az kamuoyu tarafından tanınmaktadır. Bu durum, gayri resmi katılımın görülmemesine, tanınmamasına veya desteklenmemesine yol açabilir. Hedef, sosyal katılım fırsatlarının geniş yelpazesini gayri resmi katılımı da görünür hale getirmek olmalıdır.
- **Erişim fırsatlarını geliştirmek için, özellikle çocuk ve gençlik çalışmaları ile toplum çalışmalarında katılım ve gönüllülük alanlarını teşvik etmek önemlidir.** Bu alanlar, katılımı ilgili ilk deneyimlerin kazanılması için önemli fırsatlar sunmakla birlikte sonraki gönüllü katılımı kolaylaştırır. Daha az ayrıcalıklı grupların katılımını kolaylaştırmak için açık çocuk ve gençlik çalışmaları ile toplum çalışmalarının yaygınlaştırılması gerekli görülmektedir.
- **Tehditler ve baskılar nedeniyle desteğe ihtiyaç duyan gönüllülerin korunması, gönüllü çalışma yürütmenin temel ön koşuludur.** Rapor, hukuki düzenlemelerin gözden geçirilmesini, kamu yararı hukukunun reforme edilmesini ve gönüllülere karşı işlenen suçların sistematik olarak kaydedilmesini tavsiye etmektedir. Demokrasinin değerini anlatmak ve anti-demokratik tehditleri önlemek için siyasi eğitimin de güçlendirilmesi gerekir. Amaç, demokratik katılımı yönelik artan tehdidin daha iyi izlenmesi, daha görünür hale getirilmesi ve hedefe yönelik karşı tedbirlerin geliştirilmesidir.

- **Müşterek kullanım ve gönüllü katılım için bariyersiz buluşma alanların** oluşturulması hem kırsal alanda hem de şehirde bir erişim engeli olarak gönüllü katılım yerlerinin eksikliğinin ortadan kaldırılmasına yardımcı olur. Ayrıca, belediyelerdeki mevcut alanlar daha erişilebilir hale getirilebilir ve bariyersiz olarak düzenlenebilir.
- **Dijital gönüllü katılım, yer ve zamandan bağımsız olan katılım için değerli bir fırsat olarak kabul edilmektedir.** Rapor, ücretsiz ve açık kaynaklı dijital platformların desteklenmesi, dijital saldırılara karşı korunmak için yardım hizmetlerinin geliştirilmesi ve dijital alanda güvenli bir şekilde hareket edebilmek için dijital becerilerin teşvik edilmesi ile de dijital katılım potansiyelinin daha güçlü bir şekilde teşvik edilmesini tavsiye etmektedir. Bu, örneğin dijital cihazlara ve internete erişim konusunda olası desteği de kapsamaktadır.
- **Katılım için yasal çerçevenin standartlaştırma, teşvik ve koruma yoluyla güçlendirilmesi ve bürokratik süreçlerin basitleştirilmesi tavsiye edilmektedir.** Amaç, sivil toplumun kendi haklarının ve yasal sistemin işleyişinin farkında olmasını sağlayarak, bu hakların gerektiğinde kullanılması ve yasal stratejiler akılcıca değerlendirilmesidir.
- **Sadece vaktin azlığı değil, aynı zamanda kişinin kendi zamanını organize etmede esnekliğinin olmaması da gönüllülüğün önünde bir engel olabilir** - özellikle başkalarına bakmak zorunda kalan kişiler ve kısıtlaması olan veya engelli bireyler için. Bakıcılara yönelik destek hizmetleri, gönüllülerin zamanlarını daha güvenilir bir şekilde planlamalarını sağlayacak şekilde tasarlanmalıdır. Kuruluşlar, gönüllüler için daha esnek katılım seçenekleri sunmalıdır.

3.

Raporun temel kavramları ve perspektifleri

- >>> 1. Giriş
- >>> 2. Gönüllü Katılım Raporu'nun temel açıklamaları
- >>> 3. Raporun temel kavramları ve perspektifleri
- >>> 4. Gönüllü katılımı sosyal eşitsizlik
- >>> 5. Gönüllü katılım alanları ve sosyal bağlamlar
- >>> 6. Gönüllü katılımın başlangıcında ve devamındaki eşikler
- >>> 7. Temel eylem önerileri ve hedefler
- >>> Dördüncü Katılım Raporu'nun uzmanlar komitesi üyeleri

3. Raporun temel kavramları ve perspektifleri

Gönüllü katılımla ilgili farklı anlayışlar ve kavramlar bulunmaktadır. Terimle ilgili bilimsel, resmi veya gündelik hayattaki kavram anlayışı her zaman aynı olmayabilir. Bakış açısına bağlı olarak, gönüllü katılımdaki sunulan ve karşılıksız olan hizmet, demokratik katılım ve ortak karar alma, kamu yararına katkı veya diğer insanlara sunulan zaman gibi unsurlar ön plana çıkabilir. Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu'nda aşağıdaki kavramlar merkezi bir öneme sahiptir.

Erişim ve erişim fırsatları: “Erişim” terimi, gönüllü katılıma veya belirli bir göreve ya da pozisyona geçiş yolunu ifade eder. “Erişim fırsatları” ise, insanların gönüllü katılıma katılmak için sahip olduğu farklı olanaklara atıfta bulunur. İlgililerin bir görev veya pozisyon üstlenmek için belli çabalar göstermeleri gerekmektedir. Eşit erişim fırsatları, her bireyin uygunluk veya derneğin amacı dikkate alınmaksızın belirli bir pozisyon hakkına sahip olduğu anlamına gelmez. Kuruluşların veya girişimlerin en uygun kişileri seçmesi meşrudur. Ancak, Almanya'daki tüm insanların temel olarak kamu alanında ve sivil toplumda yer alma hakkına sahip olması önemlidir.

Engeller: “Engel” terimi, insanların gönüllü olabilmek için aşmak zorunda oldukları, çoğu zaman zar zor görülebilen veya görünmez olan zorlukları tanımlar. Bu engeller basitçe ortadan kaldırılamaz ve yalnızca gönüllülüğe başlarken değil, aynı zamanda gönüllülükte bir görev veya pozisyon üstlenirken de ortaya çıkar. Bir engelin her zaman aşılması gerekir. Bu engellerin sorunlu yanı, “görünmezlikleri”dir; belirli gruplar için aşılması zor olsalar da, genellikle gerçek engeller olarak göz ardı edilirler. Engeller, aşılması imkansız bariyerler değildir. Ancak, bunları aşmak önemli ölçüde çaba ve cesaret gerektirebilir. Bu “engeller” tamamen ortadan kaldırılamaz ve bazı durumlarda önemli bir işlevi vardır (örneğin, reşit olmayanlarla gönüllü faaliyet için bir ön koşul olarak gerekli olan polis sabıka kaydı).

Ayrıcalıklar: “Ayrıcalık” terimi, verili kabul edilen şeylerin tüm insanlar için eşit şekilde geçerli olmadığına dikkat çeker. Ayrıcalıklar genellikle “görünmez”dir çünkü bunlar doğal olarak kabul edilir. “Daha az ayrıcalıklı katılımcılar” ifadesi, toplumda dezavantajlı olan kişiler için kullanılmaktadır. Bu kişiler genellikle otomatik olarak “yararlı katılımcılar” olarak algılanmaz veya daha az ilgi görürler. Ayrıca, sözlerinin ve sorunlarının doğal olarak dinlenmesi veya endişelerinin başkaları tarafından anlamlı ve “normal” olarak kabul edilmesi ayrıcalığından da daha az yararlanırlar. Ayrıca, katılım için gerekli olan mali ve maddi kaynaklara da genellikle daha az sahiptirler. Ayrıcalıkların etkinliği, gönüllü katılımın gerçekleştiği bağlamda ayrıcalıkların doğal olarak veya olmayarak kabul edilmesiyle ilişkilidir.

Yerleşik kuruluşlar ve yeni kuruluşlar: Kuruluşlar da farklı insani ve mali kaynaklara sahiptir ve etkileri ve aldıkları tanınırlık açısından farklılık gösterirler. “Yerleşik kuruluşlar” genellikle yüksek bir itibar, güçlü ağlar ve projelerini gerçekleştirmek için yeterli finansmana sahiptirler. Göçmenlerin kendilerine ait kuruluşlar veya yoksulluktan etkilenen insanların kuruluşları gibi daha az ayrıcalıklı gruplara ait “yeni kuruluşlar” ise tanınma ve kaynaklar için daha fazla mücadele etmek zorundadır. Bu eşitsizlik, yeni kuruluşların katılım alanında ve sivil toplumda görev ve pozisyon alma kabiliyetlerini etkilemektedir.

Gayri resmi katılım: Gönüllü katılım hakkında genel olarak paylaşılan anlayış, gönüllü katılımcıların kendilerini bu şekilde görmemesine yol açabilir. Gönüllü katılımı destekleme, gönüllü katılım politikası ve gönüllü katılım araştırmaları genellikle dernekler, federasyonlar ve kuruluşlar içindeki “resmi katılım” üzerinde yoğunlaşır. “Gayri resmi” katılım, örneğin kendi kendine organize olan gruplar ve girişimler veya komşuluk yardımı gibi, resmi bir çerçevesi olmadığı için daha az gönüllü katılım olarak algılanmakta ve tanınmaktadır. Bu nedenle, gayri resmi katılım genellikle daha az dikkat ve destek görmektedir. Oysa gayri resmi katılım tam anlamıyla “kapsayıcı”dır. Burada kapsayıcılık veya kapsayıcı olmak, katılmak isteyen herkesin o yere ait olduğu ve katılabileceği anlamına gelir. Gayri resmi katılımı, Alman vatandaşı olmayanlar, yüksek okul diploması olmayanlar veya düşük gelirli kişiler, Alman vatandaşı, yüksek eğitilmiş veya yüksek gelirli kişilere göre daha fazla yer alır.

Irkçılık, toplumun tüm alanlarını etkileyen bir yapı olarak gönüllü katılımı da derinden etkilemektedir. Irkçılıkta, insanların kökenleri nedeniyle, çoğu zaman yalnızca dış görünüşleri veya isimleri sebebiyle onlara “farklı” veya “yabancı” bir kültür atfedilir. Yardıma muhtaç veya yabancı olarak algılanır ve kendi katkılarını sağlayıp örneğin derneklerde sorumluluk alabilecekleri, önemli pozisyonlara gelebilecekleri nadiren dikkate alınır. Genel olarak, daha az ayrıcalıklı sosyal gruplardan gelen bireyler gönüllü katılımı sıkça “eksik” olarak tanımlanır; yani onlara bazı olumsuz özellikler yüklenir. Özel destek gerektiren ve ulaşılması ya da ikna edilmesi gereken bir hedef grup olarak algılanırlar. Birçok durumda, bu hatalı görüşün ayrımcı olduğu ortaya çıkmaktadır, çünkü böyle bir yaklaşımda, bu kişilerin gönüllü katılım gösterebilmeleri, katılımın onlara doğal bir biçimde sağlanması durumunda ikna edilmelerine gerek kalmadan mümkün olabilirdi.

4.

Gönüllü katılımıda sosyal eşitsizlik

- >>> 1. Giriş
- >>> 2. Gönüllü Katılım Raporu'nun temel açıklamaları
- >>> 3. Raporun temel kavramları ve perspektifleri
- >>> 4. Gönüllü katılımıda sosyal eşitsizlik
- >>> 5. Gönüllü katılımıda alanlar ve sosyal bağlamlar
- >>> 6. Gönüllü katılımın başlangıcında ve devamındaki eşikler
- >>> 7. Temel eylem önerileri ve hedefler
- >>> Dördüncü Katılım Raporu'nun uzmanlar komitesi üyeleri

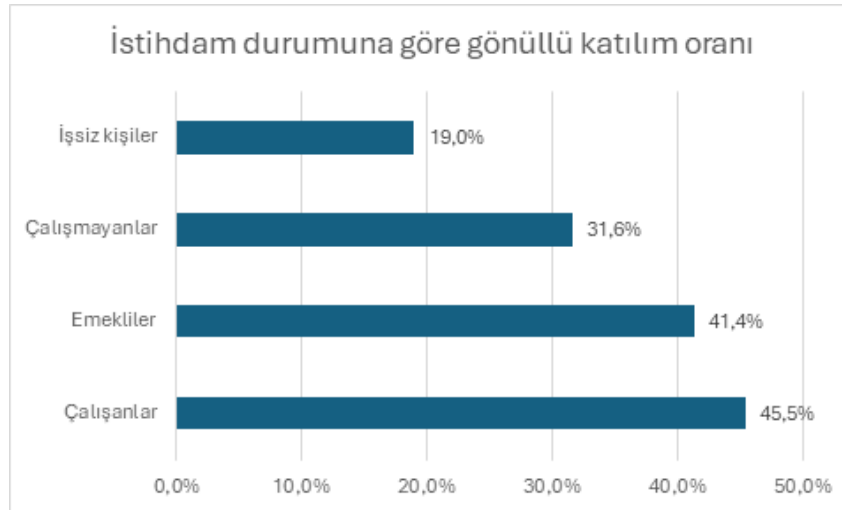

4. Gönüllü katılımda sosyal eşitsizlik

Dördüncü Katılım Raporu için 2019 Almanya Gönüllülük Anketi'nin özel analizi, okul niteliklerine, gelire, çalışma durumuna veya Alman vatandaşlığına bağlı olarak gönüllülüğe katılımda belirgin farklılıklar olduğunu göstermektedir. Dördüncü Sivil Katılım Raporu için 2019 Almanya Gönüllülük Anketi'nin özel analizi, okul niteliklerine, gelire, çalışma durumuna veya Alman vatandaşlığına bağlı olarak gönüllülüğe katılımda belirgin farklılıklar olduğunu göstermektedir. Sosyal eşitsizlik sadece maddi eşitsizliği değil, aynı zamanda eşitsiz eğitim niteliklerini, tanınmayı, mesleki itibarı, çalışma koşullarını ve sağlığı da içerir. Tüm bu unsurlar gönüllülüğün önündeki engeller olarak eşikler üzerinde etkili olmaktadır.

Almanya'da 14 yaş ve üzerindeki nüfusun yüzde 39.7'si gönüllü çalışmalarda yer almaktadır. Bu oran, Almanya'daki tüm gönüllüler için ortalama gönüllülük oranını göstermektedir. Gönüllülük Anketi, bir kişinin gelir düzeyinin gönüllü katılım üzerinde etkili olduğunu göstermektedir: gelir ne kadar yüksekse, bir kişinin gönüllü olma olasılığı o kadar yüksektir. Aylık net geliri 3.000 Euro'nun üzerinde olan kişilerin yüzde 50'sinden fazlası gönüllülük faaliyetlerine katılmaktadır. Net geliri 2.000 ila 3.000 Euro arasında olanların gönüllülük oranı yüzde 40.6'dır. Net geliri 1.000 ila 2.000 Euro arasında olan kişilerin sadece yüzde 30.1'i gönüllü çalışmalarda yer almaktadır. Net geliri 1.000 Euro'nun altında olanların ise sadece yüzde 19.5'i gönüllü olarak çalışmaktadır.

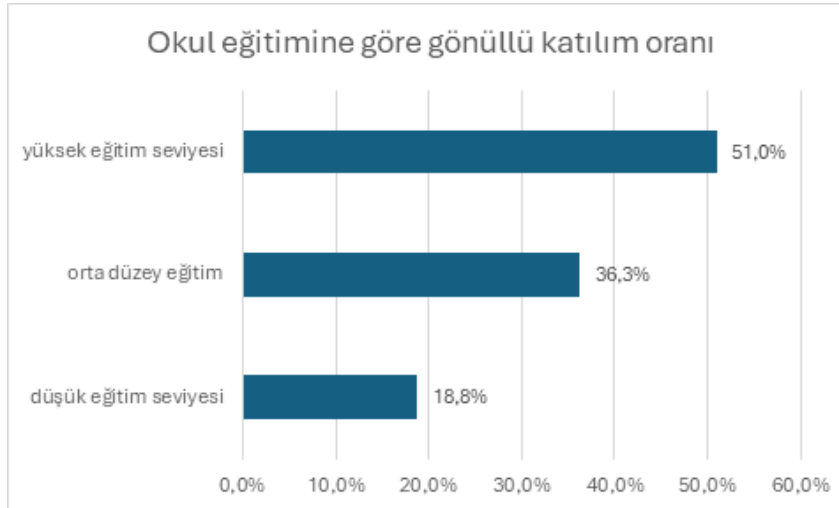
İstihdam durumunda da farklılıklar gözlemlenmektedir: Çalışan kişiler, yüzde 45.5 ile gönüllü çalışmalarda ortalamanın üzerinde bir sıklıkla yer almaktadır. Ortalama gönüllülük oranı olan yüzde 39.7 ile karşılaştırıldığında, emekliler yüzde 41.4 ile ortalamanın biraz üzerinde gönüllü katılım göstermektedir. Yüzde 31.6 ile çalışmayanların ve yüzde 19 ile işsizlerin gönüllü katılım oranı daha düşüktür.

Kaynak: Almanya Gönüllülük Anketi 2019, Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu için özel değerlendirme, ağırlıklı sonuçlar, yüzdelik oran Almanya'da ikamet eden 14 yaş ve üzeri nüfusa dayanmaktadır.

Okul eğitimi ile ilişki de aynı derecede belirgindir: yüksek eğitim düzeyine sahip kişilerin yüzde 51'i, orta eğitim düzeyine sahip kişilerin yüzde 36.3'ü ve düşük eğitim düzeyine sahip kişilerin yüzde 18.8'i gönüllülük faaliyetlerine katılmaktadır. Vatandaşlıkta da farklılıklar gözlemlenmektedir: Doğuştan Alman vatandaşı olan kişiler, yüzde 43.4 oranıyla gönüllü katılımı ortalamanın üzerinde yer almaktadır. Almanya'da vatandaşlığa kabul edilmiş kişilerin gönüllü olma oranı yüzde 33.1 ile yüzde 39.7 olan ortalamadan biraz daha düşüktür. Alman vatandaşlığı olmayan kişilerin gönüllü olma olasılığı ise yüzde 17 ile önemli ölçüde daha düşüktür.

Kaynak: Almanya Gönüllülük Anketi 2019, Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu için özel değerlendirme, ağırlıklı sonuçlar, yüzdelik oran Almanya'da ikamet eden 14 yaş ve üzeri nüfusa dayanmaktadır.

Sonuç olarak, düşük eğitim düzeyine sahip, düşük gelirli ve Alman vatandaşlığı olmayan kişiler gönüllü katılımı büyük ölçüde yeterince temsil edilmemektedir. Bunun nedenleri hem gönüllü katılımın dışında - yoksulluk veya zaman esnekliğinin olmaması gibi - hem de gönüllü katılımın içinde, belirli sosyal gruplara gönüllülük için daha az başvurulduğunda veya becerileri görülmediğinde ve tanınmadığında yatıyor olabilir. Bireysel tercihler, bu katılım davranışındaki farklılıkları açıklayamaz; zira gönüllü katılmayan birçok kişi aslında gönüllü katılım için istekli olabilir.

Gönüllü katılımı yönetim ve liderlik işlevlerinin üstlenilmesi söz konusu olduğunda, gelir, eğitim düzeyi ve vatandaşlık açısından farklılıklar da oldukça belirgin bir şekilde ortaya çıkmaktadır. Yönetim ve liderlik işlevlerinde, lise diploması veya üniversiteye giriş yeterliliğine sahip kişiler, düşük eğitim düzeyine sahip (ilkokul veya ortaokul diploması) kişilere göre altı kat daha fazla temsil edilmektedir. Düşük eğitim düzeyine sahip kişiler, yönetim ve liderlik görevlerini üstlenmede belirgin bir şekilde daha az sıklıkta yer almaktadır. Vatandaşlık açısından da bakıldığında, yönetim ve liderlik işlevlerindeki fark büyüktür (yüzde 2.7'ye karşı yüzde 11.8). Dolayısıyla gönüllülükte bu tür yönetim ve liderlik işlevlerine erişim, bir bütün olarak gönüllülüğe katılmadan daha güçlü bir şekilde sosyal eşitsizlik tarafından yapılandırılmaktadır.

Gönüllülük Anketi'nde, gönüllü olmayan kişiler grubunda, gönüllü katılım potansiyeli sorulmaktadır; yani gönüllü katılım için istekli olup olmadıkları araştırılmaktadır. "Gönüllü katılmaya istekli" grup, düşük eğitim düzeyine sahip kişilerde yüzde 43.3 ve düşük gelirli bireylerde yüzde 43.2 oranında bulunmakta olup, bu oran yüksek eğitim düzeyine ve yüksek gelir grubuna ait gönüllü olmayan grupla karşılaştırıldığında her iki durumda da 10 puan daha fazladır. Vatandaşlık açısından da bakıldığında bu fark oldukça büyüktür: Alman vatandaşı olmayıp gönüllü olmayanların yüzde 64.5'i gönüllü olmak isterken, yüzde 18.5'i istememektedir. Bu oran, doğuştan Alman vatandaşı olanların yüzde 30.2'sinin gönüllü olmak istediğini, yüzde 26.3'ünün ise istemediğini belirttiği gruptan önemli ölçüde daha yüksektir.

5.

Gönüllü katılımı alanlar ve sosyal bağlamlar

- >>> 1. Giriş
- >>> 2. Gönüllü Katılım Raporu'nun temel açıklamaları
- >>> 3. Raporun temel kavramları ve perspektifleri
- >>> 4. Gönüllü katılımı sosyal eşitsizlik
- >>> 5. Gönüllü katılımı alanlar ve sosyal bağlamlar
- >>> 6. Gönüllü katılımı başlangıcında ve devamındaki eşikler
- >>> 7. Temel eylem önerileri ve hedefler
- >>> Dördüncü Katılım Raporu'nun uzmanlar komitesi üyeleri

5. Gönüllü katılımda alanlar ve sosyal bağlamlar

Gönüllü katılım, sosyal bağlamlarda ve alanlarda gerçekleşmektedir ve bu durum, katılım üzerindeki engelleri etkilemektedir. Kuruluşlar hem katılımı mümkün kılan alanlar ve şekillendiriciler hem de engeller yaratmaktadır: Gönüllü katılım ve demokratik müzakereler için alanlar açarken, bunların içinde aynı zamanda engeller, zorluklar ve sınırlamalar da ortaya çıkabilir. Bu nedenle, kuruluşlar içinde engellerin aşılması için farklı çözümler bulunması gerekmektedir; örneğin üyelik meselelerinde, ayrımcı olmayan ve çeşitliliğe duyarlı kurumsal gelişim gerekliliklerinde veya sivil toplumda daha fazla kapsayıcılık ve çeşitlilik yaratılması konularında.

Göçmenler ve kendilerini “yeni Almanlar” olarak tanımlayanlar gibi daha az ayrıcalıklı grupların yanı sıra yoksulluktan etkilenenlerin veya engellilerin örgütlendiği “yeni” kuruluşlar, genellikle bu kişilerin “yerleşik” kuruluşlarda yaşadıkları dışlanma ve zor erişimin bir sonucu olarak ortaya çıkmaktadır. Bu tür “yeni” kuruluşlar, öz yeterliliği sağlamak için önemli alanlardır (Empowerment). Tarihsel olarak, dışlanan grupların ihtiyaçlarını temsil eden kuruluşlar sürekli olarak yeniden oluşmuştur. Dolayısıyla bunlar, sivil toplumun kurumsal manzarasında yinelenen yenilenme süreçleridir. Katılım Raporu, “yerleşik” ve “yeni” kuruluşların hem gelecekteki projelerde hem de gönüllülük alanındaki sosyal eşitsizlik ve ayrımcılığın etkileriyle başa çıkmada karşılıklı iş birliğine ihtiyaç duyduklarını açıkça ortaya koymaktadır.

Belediyelerdeki siyasi bürolar, sosyal hareketler, siyasi inisiyatifler ve sivil toplum kuruluşları, Federal Almanya Cumhuriyeti’nin federal yapısı çerçevesinde toplumun düzgün işleyişi için vazgeçilmezdir. Ancak son yıllarda gönüllü çalışmalar çeşitli tarafların baskısı altında kalmıştır: Yerel siyasetçiler ve aynı zamanda kendini siyasi olarak gören sivil toplumdaki çok sayıda aktör, siyasi muhaliflerden, özellikle de aşırı sağcılardan ve gruplardan gelen tehdit ve şiddetin yanı sıra agresif “sivil olmayan” angajman biçimlerine maruz kalmıştır. Rapor Komisyonu, ayrıca eyalet düzeyindeki yasaların (örneğin toplanma yasaları veya finansman yönergeleri) yanı sıra kamu yararı hukuku içindeki çözülmemiş konuların (örneğin siyasi irade oluşturma sürecine katılım ile ilgili) eylemler ve toplumsal hareketler üzerinde baskı kurmak için kullanıldığını da gözlemlemiştir.

Dijital gönüllü katılım, daha esnek eylem seçenekleriyle geleneksel katılım biçimlerini tamamlar ve örneğin hareket kısıtlılığı olanlar için daha iyi erişim sunabilir. Ayrıca, dijital gönüllü katılım, özellikle marjinal gruplar ve kırsal bölgelerde yaşayanlar için siyasi katılım ve topluma dahil olma fırsatları sunar. Ancak, dijital katılımda yeni engeller ortaya çıkabilir ve geleneksel katılımdaki eşitsizlikler yeniden üretilebilir. Hatta çoğu zaman bunlar daha da güçlenir. Korona pandemisi, dijital katılım biçimlerinin önemini vurgularken, mevcut eşitsizlikleri de gözler önüne sermiştir. Dijital uçurum – yani insan gruplarının dijital teknolojilere ve internete erişimi

ve bunları kullanımı konusundaki farkları – gönüllü katılımı da etkiler. Bununla rağmen, dijitalleşme gönüllülüğü daha esnek hale getirmek ve farklı yaşam gerçeklikleri olan insanları dahil etmek için fırsatlar sunmaktadır. Bu fırsatlardan yararlanılabilmesi için dijital alandaki sosyal eşitsizlikleri azaltacak tedbirlerin alınması gerekmektedir.

Ayrıca, hukuki düzenlemelerin gönüllü katılıma erişim fırsatları üzerinde etkisi vardır. Yasalar, asgari veya azami yaş sınırlarının yanı sıra vatandaşlık gereklilikleri veya çeşitli (kamu) görevlerinin yerine getirilmesi için kişisel uygunluk şeklinde çok sayıda koşulla gönüllülüğü sınırlandırmaktadır. Ancak aynı zamanda, temel haklar (özellikle genel eşitlik ilkesi ve ayrımcılık yasağı) ve Anayasa'daki kamu görevlerinin tahsisi için liyakat ilkesi aracılığıyla ayrımcılığın önüne engeller koyarak eşit olmayan erişim fırsatlarını da azaltmaktadır. Ayrıca, yerel ve sosyal yaşamalarda - engelli insanların korunması veya serbest zaman düzenlemeleri çerçevesinde işverenler tarafından gönüllü katılımcıların izinli olmaları için öneri gibi - toplumun diğer alanları için rol model olabilecek destek uygulamaları bulunmaktadır.

6.

Gönüllü katılımın başlangıcında ve devamındaki eşikler

- >>> 1. Giriş
- >>> 2. Gönüllü Katılım Raporu'nun temel açıklamaları
- >>> 3. Raporun temel kavramları ve perspektifleri
- >>> 4. Gönüllü katılımı sosyal eşitsizlik
- >>> 5. Gönüllü katılım alanları ve sosyal bağlamlar
- >>> 6. Gönüllü katılımın başlangıcında ve devamındaki eşikler
- >>> 7. Temel eylem önerileri ve hedefler
- >>> Dördüncü Katılım Raporu'nun uzmanlar komitesi üyeleri

6. Gönüllü katılımın başlangıcında ve devamındaki eşikler

Gönüllü Katılım Raporu, gönüllü bir faaliyete katılımı zorlaştıran on üç farklı eşikler belirlemiştir. Ayrıca, bu eşikler gönüllü faaliyetin icrasını ya da bu faaliyetlerdeki görev ve pozisyonlara erişimi de engelleyebilir. Bu eşikler, rapor komisyonunun çeşitli görüşmeler ve sosyal bilimsel araştırmalar temelinde belirlediği ana eşiklerdir.

6.1 Finansal ve maddi kaynaklar

Gönüllü katılımlarda birçok noktada açık ve kapalı maliyetler ortaya çıkmakta olup, bu maliyetler düşük gelirli bireyler için bir “engel” işlevi görmektedir ve onları gönüllü katılımdan dışlayabilmektedir. Gönüllü faaliyetlerinde ulaşım, malzemeler veya ortak etkinlikler gibi çeşitli harcamalar söz konusu olabilmektedir. Yoksullukla karşı karşıya olan bireyler için bu maliyetler önemli bir engel, yani gerçek bir zorluk teşkil edebilir. Düşük gelirli kişilerin gönüllü faaliyetlere katılımını sağlamak için masraf iadesi ve harcama karşılığı gibi mali destekler vazgeçilmezdir. Küçük miktarlar ya da “gizli” maliyetler (örneğin kalem veya ajanda gibi) bile büyük bir engel oluşturabilir. Ayrıca, kısıtlı hareket imkânı ve ulaşım kartı ya da kişisel araç gibi araçların eksikliği, gönüllü katılıma ciddi ölçüde sınırlandırmaktadır. Masraf iadesi gibi mali yardımlar, düşük gelirli bireylerin gönüllü katılımlarını mümkün kılabilir ve onlar için bu engeli azaltabilir. Bu noktada mesele, gönüllülüğün - geniş çapta tartışılan ve eleştirilen - ticarileştirilmesi değil, gönüllüler için gerçek anlamda ortaya çıkan maliyetlerin tanınmasıdır.

Kuruluşlar da mali zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır, çünkü mekân kiralari, ücretler, etkinlikler veya halkla ilişkiler gibi çeşitli harcamaları vardır. Kuruluşların mali kaynakları oldukça farklılık göstermektedir. Özellikle daha küçük veya yeni kurulmuş kuruluşlar, bu maliyetlerle başa çıkmakta zorluk yaşamakta ve sınırlı fon kaynakları için rekabet etmektedir. Göçmenlerin kendi kendine yapılmaları ve yerel düzeyde faaliyet gösteren küçük dernekler, genellikle kaynaklar ve personel eksikliği nedeniyle özellikle hibe başvuruları gibi konularda ek zorluklarla karşılaşmaktadır. Küçük ve “yeni” kuruluşlar, bu alanda genellikle deneyimli ve “yerleşik” kuruluşlarla rekabet edememektedir. Sivil toplum kuruluşları ve siyasi aktörlerin, mali kaynak eksikliğinden kaynaklanan eşiklere karşı daha duyarlı hale getirilmesi gerekmektedir. Komisyon, dezavantajlı grupların gönüllülük alanında hibe-ye daha kolay erişimini sağlamak için prosedürlerin basitleştirilmesini önermektedir.

Örnek: Ben 65 yaşındayım ve malulen emeklilik maaşı ile geçiniyorum. Toplumsal etkinliklere katılmak ve katkıda bulunmak istiyorum, ancak sık sık mali engellerle karşılaşıyorum. Örneğin, ortak bir yemek veya bir gezi için gereken masrafları çoğu zaman karşılayamıyorum. Ay sonunda ise otobüs veya tren biletleri için bile bütçem yetmiyor.³

3 Örnekler, komisyonun grup tartışmaları ve görüşmelerinden alınmıştır. Bu örnekler, farklı grupların gönüllü faaliyetlerde karşılaştıkları tipik deneyimleri ve zorlukları gözler önüne sermektedir. Böylece, gönüllü olmak isteyen ya da halihazırda gönüllü olan kişilerin yaşam gerçekliklerine dair bir bakış açısı sunmaktadır.

6.2 Zaman ve zaman özerkliği

Gönüllü faaliyetlerde bulunabilmek için yeterli zaman ayırabilmek temel bir gerekliliktir. Ancak, zaman eksikliği gönüllü katılımı önemli ölçüde engelleyebilmektedir. Almanya Federal İstatistik Ofisi'nin 2022 yılı Zaman Kullanımı Anketi'ne göre, insanların %42.2'si gönüllü faaliyetler için yeterli zamanlarının olmadığını belirtmiştir. Bu oran, 2012/13 yıllarında yalnızca %15.3 idi. Özellikle çocuklarına veya yaşlı aile bireylerine bakan kişiler genellikle daha az boş zamana sahiptir. Aynı durum, destek ihtiyacı olan bireyler için de geçerlidir. Örneğin, engelli bireyler veya hem bakım hem de asistanlık sistemlerine ya da okul gibi yükümlülüklerle zaman ayırması gereken öğrenciler, genellikle gönüllü faaliyetlere zaman ayıramamaktadır. Bu nedenle, gönüllü faaliyetler için gerekli zaman genellikle bulunamamakta.

Kendi zamanını kontrol edememek de bir sorun olabilir; örneğin, çağrı üzerine çalışılması gerektiğinde veya okulların sabit ve güvenilir çalışma saatlerinin olmaması durumunda gönüllü faaliyetler neredeyse planlanamaz hale gelir. Bu tür durumlar, bireylerin gönüllü faaliyetlerini erken sonlandırmalarına veya hiç başlanmalarına neden olabilir.

Örnek: Görme engelli bir insan olarak yeni yolları tanımak için daha fazla zamana ihtiyacım var. Genel olarak, gündelik hayatta, gören insanlara kıyasla birçok idari işler için daha fazla zaman harcıyorum. Bu nedenle, ek olarak gönüllü faaliyetlere katılacak pek zamanım kalmıyor.

6.3 Ayrımcılık ve eşitsiz hitap

Genel Eşit Muamele Yasası (AGG), diğer adıyla "Ayrımcılıkla Mücadele Yasası", "ayrımcılığı" korunan bir özellik veya bu tür bir özelliğin atfedilmesine ilişkin bir ayrımcılık, kötü muamele veya taciz olarak tanımlar; ve bunu herhangi bir mantıklı gerekçe olmaksızın yapmayı ifade eder. Olumlu bir durum olarak, gönüllü faaliyetlerde bulunan insanların, örneğin çalışma hayatında, kamu kurumlarında veya iş arayışında olduğu gibi daha az ayrımcılığa uğradıklarını hissettikleri belirtilmektedir. Bu durum, göçmen kökenli olan ve olmayan insanlar için de geçerlidir. Ancak, resmi ya da gayri resmi olarak gönüllü olarak katılım gösteren kişiler, gönüllü olmayan kişilere göre daha sık ayrımcılık deneyimlerinden bahsetmektedir. Bu ayrımcılığın gönüllü faaliyetlerde kendisiyle ilgili olup olmadığı, insanların ayrımcılığa karşı mücadele etmek amacıyla gönüllü olup olmadıkları ya da daha fazla katılım fırsatına sahip olanların kendilerine uygulanan eşitlik ve eşdeğer muameleyle yönelik daha yüksek taleplerinin olup olmadığı, rapor tarafından kesin olarak açıklığa kavuşturulamamıştır.

Gönüllü faaliyete başarılı bir şekilde katılım sağlamak için önemli bir faktör, işe alım ağlarıdır. İnsanlar, özellikle uzak tanıdıklar tarafından gönüllü faaliyetlere davet edilir, yakın arkadaşlar ve aile üyeleri tarafından ise daha az davet edilir. Yüksek sosyal statüye, yüksek eğitim düzeyine ve gelire sahip kişiler, genellikle daha fazla gönüllüyle iletişimde oldukları için daha sık gönüllü faaliyetlere davet edilirler. Örneğin, göçmen kökeni olduğu düşünülen kişiler, gönüllü faaliyetlere daha nadir davet edilir ve genellikle yerleşik kuruluşlardaki resmi gönüllü faaliyetlerde daha az yer alırlar.

Ayrımcılığa maruz kalan kişiler, gönüllü faaliyetlere katılmalarının önünde bir engel olarak güven eksikliğinden bahsetmektedirler. Ayrımcılık bekledikleri için, ayrımcılığa duyarlı olmadığını düşündükleri kuruluşlara katılmaktan kaçınırlar. Bu şekilde, toplumsal ayrımcılık gönüllü faaliyetlere de yansımaktadır. Kuruluşlar, gönüllülükle ilgilenen kişilere yaklaşımında ve dışa dönük tanıtımlarında bu deneyimleri dikkate almalıdır.

Örnek: Çocuğum, Almanya'ya geldiğimizden beri tamamen spora ilgi duymaya başladı ve ben de bir baba olarak spor kulübünde gönüllü olmak istedim. Başlangıçta basit işlerde yardımcı oldum, ancak daha zor görevleri üstlenmeyi teklif ettiğimde kulüpteki diğer insanlar bunu kabul etmediler. Bir mülteci olarak, belki henüz çok iyi Almanca konuşamayan biri olarak, bunu yapabileceğimi düşünemediler - halbuki gerçekten motivasyonum yüksekti ve buna hazırdım.

6.4 Söz hakkı

Komisyonun görüşmelerinde, yoksulluktan etkilenen ve göçmen kökenli gönüllüler ile engelli gönüllüler, gönüllü faaliyetlerde genellikle konuşma biçimlerine alışık olmadıkları için söz hakkı alamadıklarını bildirmişti. Özellikle, karar alma ve değişim süreçlerinde kendilerini dışlanmış hissediyorlar. Grup tartışmalarıyla yapılan nitel araştırma da, gönüllülük alanındaki konuşma biçimlerinin sosyal grup ve arka plana bağlı olarak ne kadar farklı olabileceğini göstermiştir. Bazı gruplar akademik terimler ve karmaşık cümleler kullanırken, diğerleri daha basit ve anlaşılır bir dil tercih etmektedir. Bu çeşitlilik başlı başına bir sorun teşkil etmez; ancak belirli konuşma biçimlerinin “doğru” olarak kabul edilip beklenmesi, diğer konuşma biçimlerinin ise küçümsenmesi durumunda bir engel haline gelir.

Farklı çevrelerde, insanlar konuşma biçimlerini farklı şekilde sürdürürler. Ancak, sivil toplum kuruluşlarında genellikle belirli konuşma tarzları egemen olur. Bu durum, kuruluştaki nasıl konuşulması gerektiğine dair bir normalleşme anlayışının ortaya çıkmasına yol açar. Bu tarzlarla uymayan konuşma biçimleri, uygunsuz olarak algılanır ve genellikle küçümsenir. Sonuç olarak, bu konuşma biçimlerine sahip insanlar, kendi konuşma tarzlarının hakim kuruluş kültürüne uymadığı ve «hiçbir şey söyleyemeyecekleri» duygusuna kapılabilirler.

Yoksulluktan etkilenen, engelli ve göçmen kökenli bireyler, bu yüzden önemli gönüllü faaliyetlerde söz hakkı alamadıklarını vurgulamışlardır. “Egemen” konuşma biçimlerine karşı dışlanmış ve ait olamayacaklarını hissetmektedirler. Küçük günlük tepkiler, insanların susmasına neden olabilir, örneğin başkaları tarafından daha az ciddiye alınan konuşma partnerleri olarak görülmeleri durumunda. Ancak, konuşma biçimleri mücadele edilen bir alandır, bu nedenle konuşma pratiğinde değişiklikler yapmak mümkündür. Gönüllüler, gönüllülüğü daha erişilebilir hale getirmek için farklı konuşma biçimlerini kullanmayı deneyebilirler, ancak bu uzun bir süreç olabilir.

Örnek: Gönüllü olmak istediğim bir grupta, kabul edilmek için belirli bir temel bilgiye sahip olmanın gerektiğini hissettim. Bu durum benim için zordu, özellikle de siyasi olarak henüz aktif olmadığım için. Kendimi davet edilmiş değil de dışlanmış gibi hissettim ve doğru terimler ve bilgi eksikliğinden dolayı konuşmakta da zorlandım.

6.5 Siyasi kaynaklı şiddet ve sivil olmayan gönüllü katılım

Siyasi çatışmalar, şiddet ve siyasi güdümlü baskılarda bir artış gözlemlenmektedir; bu durum, gönüllü çalışanlara ve sivil toplum kuruluşlarına yönelik hakaretler ve fiziksel saldırılarla sonuçlanmaktadır. Bu şiddet, tartışma kültüründeki sertleşme, hakaretler ve tehditler olarak kendini gösteriyor ve aynı zamanda polis suç istatistiklerinde kaydedilen vaka sayılarında da görülebiliyor. Örneğin, 2023 yılında kamu görevlilerine yönelik suçlar 3.798, görevdeki temsilcilere ise 2.710 vaka olarak kaydedilmiştir.

Siyasetle ilgili gönüllü bir toplum da saldırılara maruz kalmaktadır. Bu, sadece bireylerin güvenlik duygusunu tehlikeye atmakla kalmaz, aynı zamanda kuruluşların faaliyetlerini de sınırlandırmaktadır. Çoğu zaman, istenmeyen gönüllüler, hukuki yollarla sindirilmeye çalışılmaktadır. Bu tür bir sindirme, projelerin finansmanını ve uygulanmasını zorlaştırabilir. Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu'nda, DeZIM Paneli'ne katılanların yüzde 80'inden fazlası için, hakaretlerden korkmanın gönüllü faaliyete engel oluşturmadığı, ancak katılımcıların yüzde 15'inden fazlası için engel teşkil ettiği belirtilmektedir. Özellikle göçmen kökenli insanlar ve ayrımcılık deneyimi yaşayan kişiler daha fazla etkilenmektedir. Ayrıca kırsal bölgelerde, siyasi görevler için yeterli aday bulmada zorluklar yaşanmaktadır.

Fiziksel şiddet tehditleri ve gerçek şiddet eylemleri, gönüllülerin faaliyetlerini önemli ölçüde kısıtlamaktadır. Bu tür tehditler, (yerel) siyasi görevlerdeki gönüllüler tarafından rapor edilmekte, ancak rapor komisyonunun görüşmelerinde eğitim çalışmaları, siyasi inisiyatifler veya spor alanındaki gönüllü faaliyetlerden de benzer şikayetler dile getirilmiştir. Şiddet ve tehditler, farklı seviyelerde ve çeşitli şekillerde deneyimlenebilir; örneğin düşmanca bir dil kullanımı, sosyal dışlanma veya belirli taleplerin açıkça görmezden gelinmesi gibi.

Örnek: Gönüllü siyasetçi olarak görev yapıyorum ve sürekli olarak hakaretlere ve tehditlere maruz kalıyorum. Bu saldırılar, ister nefret dolu e-postalarla ister kişisel olarak yapılsın, o kadar yorucu ki, artık bu baskının çok büyük olduğunu düşündüğüm için gönüllü faaliyetimi sonlandırmayı düşünüyorum.

6.6 Mekanlar

Buluşma, ağ kurma ve toplumsal etkinlikler için mekanlar, gönüllü faaliyetler için önemli bir önkoşuldur. Eksik veya zor ulaşılabilir mekanlar ve buluşma noktaları, gönüllü faaliyetler için bir engel oluşturur; bu mekanların yokluğu, buluşmalar ve ortak etkinlikler için olanakları kısıtlar. Okul yemekhaneleri, mahalle merkezleri, farklı nesiller evleri ve kütüphaneler gibi kamuya açık ve ortak kullanıma uygun alanlar, toplumsal bir arada yaşama için önemli rol oynar. Bu alanların engelli erişimine uygun veya en iyi durumda engelli erişimine tamamen açık olması gereklidir. Toplu taşıma ile kötü bağlantılar, finansal kaynak eksiklikleri (örneğin, toplu taşımada ulaşım için) ve yapısal engeller, gönüllü faaliyetlere dair alanlara erişimi zorlaştırabilir.

Ayrıca, “dijital” alanlar, gönüllü faaliyetler için giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Dijital donanım eksiklikleri ve dijital bilgi yetersizliği burada bir erişim engeli oluşturur. Maddi durumu düşük olan insanlar, gerekli cihazlara veya hızlı internet bağlantılarına daha az erişim sağlar, bu da dijital gönüllülük faaliyetlerine katılımlarını zorlaştırır. Bu nedenle, kamusal alanlar ücretsiz Wi-Fi ve dijital cihazlar sunmalı, böylece dijital katılım sağlanmalıdır. Dijital kapsayıcılığın teşvik edilmesi ve dijital kaynakların sağlanması, gönüllülük faaliyetlerine geniş katılımı güvence altına almaya yardımcı olabilir.

Safer Spaces (güvenli alanlar), özellikle savunmasız grupların, ırkçılık veya ayrımcılık korkusu olmadan fikir alışverişinde bulunabilmeleri için son derece önemlidir. Koruma konseptleri ve alanların güvenli bir şekilde tasarlanması, gönüllüleri hakaretler ve saldırılardan korumak için gereklidir. Ayrıca, gönüllüler ve ilgilenen kişiler, bu mekanların kullanım imkanları hakkında iyi bir şekilde bilgilendirilmeli ve erişimin mümkün olduğunca bürokratik engellerden uzak bir şekilde düzenlenmesi sağlanmalıdır.

Örnek: Toplantılarımız ve etkinliklerimiz için bir çok kez bir yer bulmaya çalıştım, ama sürekli red cevabı aldım. Oysaki bulunduğumuz yerde hafta sonları boş olan yerler var, ancak onları kullanmamıza izin verilmiyor. Bu durum, faaliyetlerimizi gerçekleştirmemizi zorlaştırıyor.

Örnek: Ben tekerlekli sandalyedeyim. Birçok inisiyatife katılmakta engeller var, örneğin merdivenler, bu da benim aktif bir şekilde gönüllü olmamı engelliyor. Etkinliklerde yemek dağıtımına yardımcı olmaya istekli olmama rağmen, genellikle bunu yapamıyorum çünkü mekanlar buna müsait değil.

6.7 Temsiliyet

Görüşmeler ve grup tartışmalarında, gönüllüler, köklü kuruluşlarda genellikle yoksulluk veya ırkçılık deneyimi olan tek kişiler olarak algılandıklarını bildirdiler. Bu düşük temsiliyet, onların endişe ve konularına pek kulak verilmemiş olmasına yol açtı. Gönüllülük için gereken şartlar çoğu zaman onların yaşam gerçekliğiyle örtüşmüyordu. Gönüllüler sıkça “farklı” hissettiklerini ve gerçekten ait hissetmediklerini belirttiler. Yetersiz temsiliyet, belirli, daha az ayrıcalıklı

grupların bir kuruluşta ve bu kuruluşun ilgili pozisyonlarında daha az temsil edilmesi ve az görünür olmaları anlamına gelir.

Eşit olmayan temsilin üç düzeyde etkisi vardır: Birincisi, kötü temsil edilen grupların, kendi konularını ve endişelerini kuruluşlara ve gönüllülük yapılarına dahil etmeleri daha zor olur. İyi temsil edilen grupların konularının aksine, onların konuları „özel“ meseleler olarak görülür ve çoğunluk için önemsizdir. İkincisi, köklü kuruluşlarda, köklü aktörlerin alışkanlıklarını ve beklentilerini yansıtan günlük rutinler ve pratikler gelişir ve bu pratikler, daha az ayrıcalıklı grupların alışkanlıkları, ihtiyaçları ve beklentilerine (örneğin zaman esnekliği, finansal kaynaklar veya konuşma tarzları gibi) daha az uygun olur. Üçüncüsü, gönüllüler, yetersiz temsil nedeniyle, genellikle belirli deneyimlere sahip tek kişi oldukları izlenimini yaşarlar. Yalnızlık ve yabancılaşma hissi yaşar, „diğerleri“ olarak muamele gördüklerini hissederek, buna „ötekileştirme“ (othering) denir. Perspektifleri ve deneyimleri, diğer insanlar tarafından doğrudan kabul edilmez, bu da söz konusu kişilerde aidiyet eksikliği ve tanınmama duygusuna yol açar.

Örnek: Gönüllü olarak siyasi katılımımda, biz göçmenler için mevcut yapılar içinde yer edinmenin ne kadar zor olduğunu defalarca fark ettim. Aktif olduğum partilerde, göçmen kökenli insanlar ciddi şekilde eksik temsil ediliyor ve önemli pozisyonlar, genellikle iyi bağlantıları olan ve ayrıcalıklı bir geçmişe sahip kişiler tarafından dolduruluyor gibi görünüyor. Bizim için fikirlerimizi sunmak çok daha zor çünkü diğerleriyle aynı erişim imkanlarına ve desteğe sahip değiliz. Hatta bu tür pozisyonlara girebilsek bile, sesimizi duyurabilmek için çok daha fazla çaba harcamamız gerekiyor. Perspektiflerimiz çoğu zaman göz ardı ediliyor veya ciddiye alınmıyor.

6.8 Dijitalleşme ve dijitalite

Sosyal eşitsizlik ve geleneksel gönüllü katılımındaki eşikler, dijital katılım da kendini göstermektedir. Buna Digital Divide diye adlandırılan Dijital Bölünme denir. Donanım eksiklikleri (yani cihazlar), yazılım için yetersiz mali kaynaklar ve nihayetinde dijital hizmetlerle ve çalışma yöntemleriyle ilgili bilgi eksiklikleri, dijital katılımı engeller oluşturur. Bu engeller, özellikle düşük gelirli veya daha az resmi eğitime sahip kişileri etkiler. Bu nedenle, bu kişiler sivil toplumun ve gönüllü katılımın dijital alana genişlemesinden - ister dijital platformlarda ağ kurma, ister çevrimiçi dernek toplantıları veya dijital eğitim fırsatları yoluyla - pek fayda sağlamazlar. Aksine, dijital alanda mevcut olan sosyal dışlanmanın daha da derinleşmesi riski vardır.

Dijitalleşme aynı zamanda kullanılması gereken fırsatlar da sunmaktadır. Gönüllü katılımı daha esnek hale getirebilir ve farklı yaşam gerçekliklerine uyarlayabilir. Özellikle hareket etme ve ulaşım sıkıntısı yaşayan kişiler için bu cazip bir perspektiftir. Dijital katılımın bu potansiyelinden faydalanmak için gerekli maddi kaynaklar sağlanmalıdır. Aynı zamanda dijital alandaki sosyal eşitsizliklerin azaltılmasına yönelik somut çabalar gereklidir.

6.9 Gönüllü katılım için hukuken belirlenmiş şartlar

Hukukta, hangi gruptan kişiler hangi roller ve görevler için uygun olup olmadığına dair net kurallar bulunmaktadır. Açıkça belirgin kuralların yanı sıra - örneğin, seçim görevlerinin yalnızca gerçekten seçilen kişiler tarafından yerine getirilebileceği - belirli kamu görevleri için yasal olarak belirlenmiş geri çevirme sebepleri de vardır. Bunlar arasında yaş sınırları, vatandaşlık, ikametgah, sabıka kaydı, iflas, bakım, kişisel uygunluk, meslek veya sağlık durumu gibi durumlar yer alır. Sivil toplum kuruluşları, gerektiğinde, görevlerin üstlenilmesi için gerekli şartları tüzüklerinde düzenler.

6.10 Bürokrasi

Bürokrasi ve aşırı düzenlemelerin ortadan kaldırılmasına yönelik önlemler, uzun yıllardır siyasi tartışmaların konusu olmuştur. Çok sayıda düzenleme ve devlet müdahalesine yönelik eleştiriler yaygındır. Gönüllü katılım ile ilgili olarak, bürokratik gereksinimler, çok fazla zaman alması, belirsizlik yaratması, maliyetler oluşturmaları ve dilinin insanları caydırıcı olabilmesi gibi olumsuz yönlerle dile getirilmiştir. Dördüncü Gönüllü Katılım Raporu için yapılan görüşmelerde, bürokrasinin genellikle kaynakları bağladığı ve gönüllüleri bunaltabileceği açıkça ortaya çıkmıştır. Araştırmalar, birçok gönüllünün idari görevleri özellikle zaman alıcı olarak hissettiğini göstermektedir. Ayrıca düzenlemelerin yüksek karmaşıklığı da ek bir zorluktur. Almanya’da, kuruluşların finansmanı ile ilgili başvurulara ilişkin bürokratik yükler özellikle hissedilmektedir. Diğer örnekler arasında gösteri düzenlemeleri için gereken belgeleri sunma ve belirli yükümlülükleri yerine getirme bulunmaktadır.

Aynı zamanda, bürokrasinin hukukun üstünlüğü çerçevesinde önemli bir parça olduğu da savunulmaktadır – kurallardan vazgeçmek ise keyfiliği teşvik edebilir. Bürokratik yükümlülükler sıklıkla koruma amacı taşır, örneğin çocuk ve gençlik çalışmalarında gençlerin korunması veya dernek yönetiminde kişisel verilerin korunması gibi. Uluslararası araştırmalar, bürokrasinin yalnızca Almanya’ya özgü bir sorun olmadığını, dünya genelinde tartışılan bir konu olduğunu göstermektedir.

Örnek: Bir proje başvurusu yapmak inanılmaz derecede zor. Çok şey bilmek gerekiyor: Pedagoji, finans, vergi... ve dil tamamen karmaşık. İşten sonra iki hafta boyunca bu başvurular üzerinde çalışıyorum, birçok kişiye okutuyorum. 1.000 Euroluk küçük bir proje için başvuruyu her seferinde tekrar tekrar gözden geçirmek zorunda kaldım, her küçük hata için gidip gelmeler oldu. Bu çok fazla zaman alıyor. Bazen keşke bu konuda daha fazla bilgisi olan birisi olsa ve bu tür başvurularla ilgilense diye düşünüyordum.

6.11 Maddi destek

Devlet yardımları ve özellikle yerel yönetimler ve eyaletlerin sağladığı fonlar, sivil toplumun finansmanında önemli bir rol oynar, birçok kuruluşların aynı zamanda üyelik ücretlerinden ve bağışlardan kendi gelirlerini elde etmesine rağmen. Dernekler ve girişimler kira, masraf ödemeleri veya ekipman gibi maliyetlere sahiptir, bunlar olmadan genellikle faaliyetlerini sürdüremezler. Yetersiz mali kaynaklar, gönüllü katılım için bir engel oluşturur. Ancak yeterli mali destek eksikliğini bir engel olarak tanımlamak, sivil toplum faaliyetlerinin tamamen devlet tarafından finanse edilmesi gerektiği anlamına gelmez.

Gönüllülük alanındaki faaliyetler için çeşitli destek olanakları bulunmaktadır. Küçük ve yeni kuruluşlar, genellikle başarılı bir şekilde fon başvurusu yapabilmek için gerekli uzmanlığa ve ağlara sahip değildirler. Uzmanlar komisyonu, mevcut destek programlarının, farklı toplumsal grupların gönüllülüğe erişimini daha adil hale getirebilmek için gözden geçirilmesini önermektedir.

6.12 Gayri resmi gönüllü katılımın görünmezliği

Kendiliğinden yapılmış gruplarda ve inisiyatiflerdeki gayri resmi gönüllü faaliyetler genellikle göz ardı edilir ve dernekler ve federasyonlar gibi resmi gönüllü faaliyetlere kıyasla daha az takdir edilir, ancak bu tür faaliyetlerin önemi artmaktadır. Bu faaliyetler, kurumsal bir bağlantı olmadan, ancak genellikle topluluk içinde ve kamuya açık olarak gerçekleşen gönüllü, toplumsal fayda odaklı ve karşılıksız faaliyetleri kapsamaktadır. Bu tür faaliyetler, genellikle destek, takdir ve ağlara erişim sağlayan resmi yapılarla bağlantılı olmadıkları için çoğu zaman görünmez kalmaktadır.

Her gönüllü faaliyet aynı şekilde takdir edilmez ve görülmez. Bu, bir engel teşkil eder çünkü görülmeyen bir gönüllü faaliyet hiçbir etki yaratamaz. Görülmeyen, adeta var olmayan bir şeydir. Gayri resmi gönüllü faaliyetler, kuruluşlardaki faaliyetlere kıyasla daha kapsayıcı ve erişilebilir olarak kabul edilse de daha az görünürlük ve dolayısıyla daha az takdirle ilişkilidir - hem gönüllüler tarafından hem de diğer aktörler tarafından.

Gayri resmi gönüllülük, resmi gönüllülük kadar fazla destek almaz. Kamu yararına hizmet anlayışının dar bir şekilde tanımlanması, özellikle kendi sosyal grubu için (örneğin, göçmenler veya yoksullarla ilgili derneklerde) yapılan gönüllü faaliyetlerin genellikle “kendi kendine yardım” olarak değerlendirildiği ve tanınan bir gönüllülük olarak görülmediği anlamına gelir. Bu nedenle, gönüllülüğün daha geniş bir anlayışla teşvik edilmesi ve gönüllülük alanındaki farklı biçimler, konular ve içeriklerin daha görünür hale getirilmesi önemlidir. Bu, gönüllülükteki farklı katkıların takdir ve değer görmesini teşvik eden bir kültürün gelişmesine yardımcı olur.

6.13 Eleştiri yapmada zorluklar

Gönüllü katılım, kamu tartışmalarında genellikle olumlu bir şekilde ve özellikle demokrasi, entegrasyon ve kişisel refah üzerindeki katkıları vurgulanarak sunulmaktadır. Ancak bu olumlu sunum, eşitsiz erişim fırsatları veya ayrımcılık gibi eleştirel konuları gündeme getirmeyi zorlaştırmaktadır. Gönüllü katılıma erişimdeki eşitsizlikler iyi bir şekilde araştırılmış olsa da bu araştırma sonuçları kamu tartışmalarında ve gönüllü sektörde genellikle isteksizce kabul edilmektedir. Sivil toplum kuruluşları, çoğunlukla herkes için eşit şekilde açık olan kuruluşlar olarak kendilerini tanımlarlar, ancak gerçekteki dışlayıcı mekanizmalar sorgulanmaz. Ancak gönüllülükteki eşikler gibi olumsuz yönlerin tartışılması, farklı sosyal gruplardan insanların eşit şekilde katılabileceği bir gönüllü katılımı için değişim yönünde atılacak ilk adımdır.

7.

Temel eylem önerileri ve hedefler

- >>> 1. Giriş
- >>> 2. Gönüllü Katılım Raporu'nun temel açıklamaları
- >>> 3. Raporun temel kavramları ve perspektifleri
- >>> 4. Gönüllü katılımı sosyal eşitsizlik
- >>> 5. Gönüllü katılım alanları ve sosyal bağlamlar
- >>> 6. Gönüllü katılımın başlangıcında ve devamındaki eşikler
- >>> 7. Temel eylem önerileri ve hedefler
- >>> Dördüncü Katılım Raporu'nun uzmanlar komitesi üyeleri

7. Temel eylem önerileri ve hedefler

Rapor, gönüllü katılıma erişimdeki engelleri ve toplumsal eşitsizlikleri açık bir şekilde ortaya koymaktadır. Gönüllü katılıma eşitsiz erişim fırsatları sorunludur: Rapor komitesine göre, toplumsal grupların, gönüllü katılım kuruluşlarında ve yerel yönetimlerde toplumun ortak çıkarlarını belirleyip uygulama sürecine eşit şekilde katılamamaları, demokratik değerlere aykırıdır. Gönüllü katılımdaki toplumsal eşitsizliği tanımak, raporda belirtilen eşiklerin aşılmasına odaklanmak ve gönüllü katılımı daha kapsayıcı ve dolayısıyla daha demokratik hale getirmek, toplumsal açıdan büyük bir öneme sahiptir.

Gönüllü katılıma erişimdeki eşitsizliklerin ele alınması, başka bir nedenle de gereklidir: Birçok çalışma, gönüllü katılım ile gelir düzeyi arasında olumlu bir ilişki olduğunu göstermektedir. Sosyal ağlar, liderlik gibi alanlarda kazanılan beceriler, prestij ve tanınma, gönüllü katılımda edinilen bireysel avantajlardan sadece birkaçıdır ve bunlar, toplumsal eşitsizliğin derinleşmesine katkıda bulunabilir.

Gönüllü katılım raporu, acil bir harekete geçme ihtiyacını vurgulamaktadır. Demokratik ve kapsayıcı bir toplumun, güçlü bir toplumsal dayanışma için, tüm sosyal grupların gönüllü katılıma eşit erişim imkanlarının sağlanmasına bağlı.

Rapor şunu göstermektedir: Bunu başarmak için, farklı seviyelerdeki birçok eşğin göz önünde bulundurulması ve bu eşiklerin azaltılması veya tamamen ortadan kaldırılması gerekmektedir. Rapor komisyonu, rapor sonuçlarına yanıt olarak aşağıdaki on üç somut eylem önerisi ve hedefi önermektedir.

1.) Sosyal eşitsizliğin gönüllü katılım üzerindeki etkisini problem olarak tanımak ve azaltmak

- Sosyal eşitsizliğin ve ayrımcılığın azaltılmasına yönelik siyasi çabaların yoğunlaştırılması
- Kurumsal ayrımcılığın (örneğin ırkçılık, sınıfçılık, engellilik ayrımcılığı) bir problem olarak tanınması, korkusuzca dile getirilmesi ve mücadele edilmesi
- Farkındalık artırıcı önlemler ve kendi kendine taahhütler
- Destekleme yönetmeliklerinde ve gönüllü katılım stratejilerinde erişim fırsatlarının dikkate alınması
- Marjinalleşmiş ve şu ana kadar yeterince temsil edilmeyen grupların katılımını desteklemek için kaynak artışı sağlanması

2.) Katılım ve gönüllü faaliyetler için deneyim alanlarını özellikle çocuklar ve gençler alanında, ancak aynı zamanda topluluk çalışmaları konusunda da genişletmek ve güvence altına almak

- Katılım deneyimlerinin kamuya açık çocuk ve gençlik çalışmalarında gönüllü faaliyetlere geçiş yolu olarak sağlanması
- Gençlik çalışmalarının diğer eylem alanlarını desteklemek ve finansal güvence sağlamak

- Gönüllü hizmetlerinin çeşitlendirilmesini desteklemek ve teşvik etmek
- Az ayrıcalıklı kişilerin çıkarlarını ifade etmeleri ve takip etmeleri için en uygun yaklaşım olarak toplum temelli çalışmanın desteklenmesi
- Yaşlılara yardım hizmetlerinin yaygınlaştırılması

3.) Kapsayıcı, ayrımcılığa duyarlı ve çeşitlilik odaklı kuruluş kültürleri oluşturmak ve çeşitliliğe açıklığı sistematik olarak sürdürmek

- Öğrenen kuruluşlar oluşturmak
- Engellerle ilgili uzmanlığı teşvik etmek
- Kendi ifade biçimlerini gözden geçirip kapsayıcı bir dil oluşturmak
- Yaşanan ayrımcılıkları ciddiye almak ve önleyici önlemler almak
- Çeşitli üyelik biçimleri sunmak
- Yerleşik kuruluşların karar alma organlarında çeşitliliği sağlamak
- Eksik perspektiflerden kaçınmak
- Eşiklerin azaltılması ve çeşitliliğin teşviki için başvuru noktaları oluşturmak
- Katılım fırsatlarını genişletmek
- Mevcut destek yapılarını stabilize etmek ve genişletmek

4.) “Yeni” kuruluşları sivil toplumun katılım yerleri olarak tanımak ve desteklemek, “yeni” ve yerleşik kuruluşlar arasında işbirliklerini başlatmak ve desteklemek

- Daha az ayrıcalıklı gruplara ait “yeni” kuruluşların tanınması ve desteklenmesi
- Yerleşik ve “yeni” kuruluşlar arasında çeşitli iş birliği biçimlerinin teşvik edilmesi
- Destekleme mantıklarının eleştirel bir şekilde gözden geçirilmesi

5.) Tehditler ve baskılar karşısında gönüllü katılımcıları korumak ve onlarla dayanışma içinde olmak. Demokrasinin değerini vurgulamak için siyasi eğitimi teşvik etmek

- Hukuki düzenlemelerin gözden geçirilmesi ve geri çekilmesi
- Kamu yararı hukukunun reformu
- Cezai suçların sistematik olarak kaydedilmesi ve takibi ve danışmanlık hizmetlerinin genişletilmesi
- Tehdit durumunda hızlı ve güvenilir polis koruması
- Koruma önlemlerinin finansmanı
- Danışmanlık ve bilinçlendirme
- Organize olan gönüllü katılım içinde dayanışma ve destek
- Antidemokratik stratejilere ve tehditlere karşı önlem olarak her yaş grubu için siyasi eğitimin artırılması

6.) Gönüllü katılımın önündeki mali engelleri kaldırmak

- Gönüllü katılımın temeli olarak yeterli bir yaşam güvencenin sağlanması
- Sivil toplum kuruluşları ve siyasi aktörlerin duyarlılıklarının artırılması
- Dijital cihazlara ve internete erişim konusunda destek sağlanması
- Seyahat masrafları için avans verilmesi

7.) Potansiyel katılımcılar için zaman (özerkliği) yaratmak ve sağlamak

- Engelli katılımcılar için yardıma erişimin kolaylaştırılması
- Jobcenter kurumunun⁴ katılımcılar üzerindeki sınırlamaların azaltılması
- Gönüllülük faaliyetlerini daha esnek hale getirmek
- Geliştirilmiş çocuk bakım hizmetleri

8.) Hem kırsal hem de kentsel alanlarda sosyal katılım için yeterince erişilebilir ve engelsiz toplantı alanları

- Ortak kullanım için kamusal alanların genişletilmesi ve oluşturulması
- Bariyersizliğin ve erişilebilirliğin sağlanması
- Tamamlayıcı olarak dijital alanlar

9.) Dijital gönüllü katılımı tanımak ve desteklemek

- Dijital gönüllü katılımın tanınması ve desteklenmesi
- Serbest ve açık kaynaklı dijital platformların desteklenmesi
- Dijital saldırılarla başa çıkma konusunda destekleyici hizmetler
- Dilekçe sisteminin yenilenmesi ve dijital siyasi katılım
- Dijital teknolojilerle ilgili yetkinliklerin geliştirilmesi

10.) Standartlaştırma, destekleme ve koruma yoluyla gönüllü katılım için yasal çerçevenin güçlendirilmesi

- Gönüllü katılım destekleme hükümlerinin standartlaştırılması ve detaylandırılması
- Gönüllüler için daha iyi bilgilendirme ve güvencenin sağlanması
- Gönüllü katılımın terimlerinin ve kavramlarının standartlaştırılması ve genişletilmesi
- Yoksulluktan etkilenen ve sosyal yardım alan kişiler için dijital gönüllülüğe erişimin teşvik edilmesi
- Sigorta ve diğer düzenlemelerin gayri resmi katılıma uyarlanması
- Gönüllü katılımın iş hukuku ve eğitim sisteminde dikkate alınması

4 Jobcenter, Almanya'da iş arayanlar ve işsizler için hizmet veren bir devlet kurumudur.

11.) Bürokratik süreçleri ve destek yapıları gönüllü katılımın kolaylaştırılması ve çeşitlendirilmesi için optimize etmek

- Bürokrasinin azaltılması
- Hizmet merkezlerinin kurulması
- Sivil toplum için mali kaynakların iyileştirilmesi
- Eşitsizlik özelliklerinin dikkate alınması

12.) Çeşitli, özellikle gayri resmi katılım biçimlerini tanımak, desteklemek ve iş birliği başlatmak

- Destek yapılarını esnekleştirerek alternatif gönüllü katılım bağlamlarının daha fazla dikkate alınması
- Gönüllü katılımın farklı anlayışları konusunda bilinçlendirme ve farkındalık oluşturma
- İş birliği biçimlerinin teşvik edilmesi

13.) Erişim fırsatları ve engeller ile çeşitli gönüllü katılım biçimleri üzerine araştırma ve bilgi eksikliklerini gidermek

- Gönüllü katılımı sosyal eşitsizlikle ilgili bulguların daha iyi aktarılması için inceleme görevi
- Farklı, özellikle gayri resmi gönüllü katılım biçimlerinin dikkate alınması ve kavramsal anlayış üzerine tartışmalar
- Gayri resmi katılıma dair araştırmanın desteklenmesi
- Engelli bireylerin gönüllü katılımına dair araştırmanın desteklenmesi
- Yasal düzenlemelerin istenmeyen sonuçlarına ilişkin araştırmaların desteklenmesi
- Dördüncü Katılım Raporu'nda henüz yeterince araştırılmamış çeşitli unsurlara dair araştırmanın teşvik edilmesi.

Dördüncü Katılım Raporu'nun uzmanlar komitesi üyeleri

Prof. Dr. Serhat Karakayalı

Lüneburg Leuphana Üniversitesi'nde Göç ve Hareketlilik Çalışmaları Profesörü

Tobias Kemnitzer

Almanya Gönüllü Ajansları Federal Çalışma Topluluğu (bagfa) Genel Müdürü

Prof. Dr. Chantal Munsch

Komisyon Başkanı

Siegen Üniversitesi'nde Sosyal Pedagoji Alanında Eğitim Bilimleri Profesörü

Prof. Dr. Matthias Quent

Magdeburg-Stendal Uygulamalı Yüksekokulu'nda Sosyoloji Profesörü

Prof. Dr. Wibke Riekman

Hannover Yüksekokulu'nda Toplum Çalışması ve Toplum Örgütlenmesi alanında Sosyal Hizmet Bilimleri Profesörü

Prof. Dr. Anne van Rieën

Düsseldorf Yüksekokulu'nda Sosyal Hizmet Metotları Profesörü

Prof. Dr. Andreas Thimmel

Köln Teknik Üniversitesi'nde Sosyal Hizmet Bilimleri Profesörü

Prof. Dr. Claudia Vogel

Neubrandenburg Yüksekokulu'nda Sosyoloji ve Nicel Sosyal Araştırma Metotları Profesörü

Prof. Dr. Sabrina Zajak

Berlin DeZIM Enstitüsü Uzlaşma ve Çatışma Bölümü Başkanı ve Bochum Ruhr Üniversitesi Sosyal Bilimler Fakültesi'nde Yardımcı Profesör

Impressum

Herausgeber:

Geschäftsstelle des Vierten Engagementberichts der Bundesregierung
Universität Siegen
Adolf-Reichwein-Straße 2a
57068 Siegen

vierter.engagementbericht@uni-siegen.de

www.vierter-engagementbericht.de

Übersetzung:

Balkaya Übersetzungen
Sonnborner Str. 90
42327 Wuppertal (Vohwinkel)

info@balkaya-uebersetzungen.de

www.balkaya-uebersetzungen.de

Stand: Juli 2025

